

רשומות

הצעות חוק

4 במרס 1980

1441

ט"ו באדר תש"ם

עמוד

140	חוק מס שבת מקרקעין (תיקון מס' 8), תש"ם-1980
148	חוק שירות בטחון (תיקון מס' 14), תש"ם-1980
152	חוק לימוד חובה (תיקון מס' 14), תש"ם-1980
153	חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 38), תש"ם-1980

חוק מס שבח מקרקעין (תיקון מס' 8), תש"ם-1980

- תיקון סעיף 1
1. בסעיף 1 לחוק מס שבח מקרקעין, תשכ"ג-1963 (להלן - החוק העיקרי), במקום הגדרת "דירת יחיד" יבוא:
- "דירת מגורים" - דירה או חלק מדירה, בבעלותו או בחכירתו של יחיד, המשמשת למגורים או מיועדת למגורים לפי טיבה;".
- תיקון סעיף 9
2. בסעיף 9 לחוק העיקרי -
- (1) בסעיף קטן (ה), במקום "הפרק הששי" יבוא "פרק חמישי 1 ופרק ששי", והמלים "מועד התשלום לפי סעיף 91" - יימחקו;
- (2) סעיף קטן (ו) - בטל.
- תיקון סעיף 18
3. בסעיף 18 לחוק העיקרי, בכותרת השוליים ובכל מקום בגוף הסעיף, במקום "דירת יחיד" או "דירת היחיד" יבוא "דירת מגורים".

דברי הסבר

מוצע איפוא לתקן את החוק כדי להתאימו לדרישות החיים. ההגדרה המוצעת מתייחסת לאופיה הכללי של הדירה כדירת מגורים, להבדיל ממקום עסק. לדיני הפטור המוצעים לגבי דירות מגורים - ראה סעיף 9 להלן.

סעיף 2 סעיף 9 לחוק העיקרי דן בתוספת מס שחייב בו מי שרוכש זכות במקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין. מס זה הוא התחליף לאגרת העברת מקרקעין, ומשום כך, להבדיל ממס שבח המוטל על המוכר, מוטלת תוספת המס על הקונה; אולם ההוראות הכלליות בדבר שומה, גביה וכו' שנקבעו לגבי מס שבח חלות גם על תוספת המס, וזאת על פי סעיף קטן (ה) הקובע כך:

"(ה) דין תוספת המס לכל דבר וענין, למעט פטורים שלפי הפרק הששי, מועד התשלום לפי סעיף 91 ולמעט סעיף 114 - כדין המס."

כלומר - בענין פטורים ומועד תשלום המס יש לגבי תוספת המס הוראות נפרדות. מכיון שהפטורים לגבי דירת מגורים ייכללו לפי ההצעה בפרק חמישי 1, יש צורך

סעיפים 1, מס שבח מקרקעין מוטל כיום על מכירת כל 3, 5 ו-7 נכס שאיננו מיטלטלין לשימוש אישי או מלאי עסקי; ומשום כך מוטל הוא גם על דירת מגורים של יחיד ששימשה למגוריו או למגורי קרוביו. לגבי מכירת דירת מגורים ניתן פטור מוחלט לדירות בשווי של דירה עממית וניתנות הנחות לדירות יקרות יותר.

"דירת יחיד", לפי הגדרתה בסעיף 1 לחוק העיקרי, היא "דירה המשמשת בעיקרה למגורים והיא בבעלותו או בחכירתו של יחיד והוא או קרובו גרים בה רוב ימות השנה".

הגדרה זו גרמה קשיים רבים בעיקר בשל הדרישה להוכיח מגורים בדירה לפני מכירתה, אף כי כוונת המ"חוקק היתה לפטור את דירת מגורי הקבע של המשפחה גם אם מסיבה זו או אחרת לא גרו בה בסמוך למכירתה. התברר שהחיים מגוונים הרבה יותר ממה שצפתה ההגדרה האמורה, וכדי לא לגרום עוול במקרים שבהם היה ברור לאנשי הביצוע כי היתה כוונת לפטור, הוצאו הוראות למתן פטורים לפנים משורת הדין; אולם לא רצוי לקיים הסדר שאין לו ביטוי בחוק.

1 ס"ח תשכ"ג, עמ' 156; תשכ"ה, עמ' 40; תשכ"ז, עמ' 105; תשכ"ח, עמ' 181; תשל"א, עמ' 80; תשל"ה, עמ' 2, עמ' 159; תשל"ז, עמ' 201.

4. בסעיף 23 לחוק העיקרי, בכותרת השוליים ובגוף הסעיף, במקום "דירת יחיד" יבוא "דירת מגורים". תיקון סעיף 23
5. בסעיף 39 (2) לחוק העיקרי, במקום "דירת יחיד" יבוא "דירת מגורים". תיקון סעיף 39
6. בסעיף 47 לחוק העיקרי, אחרי הגדרת "שבה-ריאלי" יבוא: "שנת מס" – תקופת שנים עשר חדשים שתחילתה באחד באפריל;". תיקון סעיף 47
7. בסעיף 48 (ב) לחוק העיקרי, המלים "על מכירת דירת יחיד" – יימחקו. תיקון סעיף 48
8. בסעיף 48א (ה) לחוק העיקרי, בפסקה (2), במקום "סעיף 48א", פעמיים, יבוא "סעיף זה". תיקון סעיף 48א
9. סעיף 49א לחוק העיקרי יועתק להיות סעיף 148 ובמקום סעיף 49 לחוק העיקרי יבוא: העתקת סעיף 49א והחלפת סעיף 49

"פרק חמישי 1: פטור לדירת מגורים"

- הגדרות 49. (א) לענין פרק זה –
- (1) "בעלות" – לרבות חכירה כמשמעותה בהגדרת "זכות במקרקעין";
- (2) יראו יחיד וכן זוג וילדיהם שטרם מלאו להם 21 שנה – כיחיד אחד.

דברי הסבר

49. (א) מכירת כל הזכויות במקרקעין שיש ליחיד בדירת היחיד שלו תהיה פטורה ממס אם שווי המכירה לא עלה על 500,000 לירות.

(ב) עלה שווי המכירה על 500,000 לירות יחולו הוראות אלה:

(1) יינתן למוכר זיכוי בשיעור השווה ל- 500,000 לירות בתוספת מהצית ההפרש שבין הסכום האמור לבין שווי המכירה עד למיליון לירות מחולק בשווי המכירה;

(2) בדירת יחיד שהזכות בה משותפת לאחד-דיים יינתן הזיכוי לפי פסקה (1) לכל אחד מן השותפים בשיעור חלקו היחסי בזכות;

(3) התברר ב-15 במרס שלפני שנת מס פלונית שהמדד הממוצע לתקופה שקדמה לו עלה ב-10% לפחות על המדד היסודי, יות-אמו הסכומים של 500,000 לירות ומיליון לירות לפי זה;

(4) הזכיית המוכר כי רכש דירה אחרת למגור-ריו, ששווי רכישה אינו פחות משווי מכירת

לאזכר גם אותו בסעיף קטן (ה) האמור, אשר למועד תשלום המס, מכיוון שלפי המוצע יהיו מועדי תשלום המס לפי סעיפים 51 או 52 בהתמלא התנאים שבאותם סעיפים (ראה דברי הסבר לסעיפים 10, 11 ו-12), ואלה הם גם המועדים הקבועים כיום מכוח תקנות שהותקנו על פי סעיף קטן (ו) של סעיף 9 האמור, מוצע לבטל את ההוראות הקובעות עצמאות לענין תוספת המס בקביעת מועדי התשלום.

סעיף 6 בפרק החמישי של החוק העיקרי נזכר המונח "שנת מס" בלי שהוגדר. מוצע להוסיף הגדרה זו בסעיף 47, שהוא סעיף ההגדרות של הפרק האמור.

סעיף 8 סעיף 48א (ה), הון במס על השבה, מתייחס פעמיים למס "המגיע על פי סעיף 48א" – שהוא מספר הסעיף עצמו. מוצע לתקן זאת.

סעיף 9 סעיף 49 לחוק העיקרי, שהוא הסעיף הכולל את הוראות הפטורים וההנחות במכירת דירת יחיד, קובע לאמור:

49. מכירת דירת מגורים תהיה פטורה ממס אם המוכר מוכר את כל הזכויות במקרקעין שיש לו בדירה ואם נתקיימו לגביה התנאים האמורים בטעיפים 49ב או 49ד, לפי הענין.

פטור

49ב. כאשר הדירה הנמכרת היא דירת המגורים היחידה שבבעלות המוכר, תהיה המכירה פטורה אם נתקיים אחד משני תנאים אלה:

דירת מגורים יחידה

(1) המוכר לא מכר בחמש השנים שקדמו למכירה האמורה דירת מגורים אחרת בפטור ממס;

(2) המוכר גר דרך קבע בדירה הנמכרת, ובלבד שאם הדירה היתה בבעלותו לא יותר משנה – הוא גר בה דרך קבע תשעה חדשים לפחות; לענין פסקה זו יראו את תחילת תקופת הבעלות בדירה שרכש המוכר לפני שבנייתה נסתיימה – ביום גמר הבניה או ביום שקיבל את ההחזקה בדירה או ביום שרכישתו נרשמה בפנקסי המקרקעין, לפי המוקדם.

49ג. לענין פרק זה, יראו את הדירה הנמכרת כדירת המגורים היחידה שבבעלות המוכר גם אם יש לו, בנוסף על הדירה הנמכרת, דירת מגורים שנתקיים לגביה אחד מתנאים אלה:

חוקת דירת מגורים יחידה

(1) היא מושכרת למגורים בשכירות מוגנת;

(2) חלקו של המוכר בבעלותה הוא פחות מ-50%.

49ד. כאשר הדירה הנמכרת אינה דירת המגורים היחידה שבבעלות המוכר, תהיה המכירת פטורה אם נתקיימו שני תנאים אלה:

דירת מגורים שאינה יחידה

(1) המוכר לא מכר בחמש השנים שקדמו למכירה האמורה דירת מגורים אחרת בפטור ממס;

(2) המוכר גר דרך קבע תשעה חדשים לפחות בדירה הנמכרת.

דברי הסבר

(1) שילם בעד רכישת הדירה האחרת 50% מן התמורה שקיבל בעד מכירת דירת היחיד שלו או ממחיר הדירה האחרת או מעלות הדירה האחרת שהוא בונה;

(2) החל בבניית הדירה האחרת או קיבל החזקה בה או קיבל יפוי כוח בלתי חוזר לרשמה על שמו.

(ד) שר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להתקין תקנות שלפיהן יראו רכישת זכויות שקבע כרכישת דירה אחרת.

(ה) (1) במכירת דירת יחיד שלרצת המנהל הת-מורה המשתלמת בעדה הושפעה מאפשרויות בניה קיימות או צפויות של שטח גדול יותר משטח הרצפות הכולל של הדירה, יהיה שווי

דירת היחיד שלו, תוך שנה לפני המכירה או תוך שנה לאחריה, יידחה השלום המס עד למכירת הדירה האחרת; מס שנדחה כאמור ישולם במקרה של מכירת הדירה האחרת ללא רכישת דירה אחרת למגורי המוכר בתקופות כאמור;

(5) כאשר שווי הרכישה של הדירה האחרת הוא פחות משווי המכירה של דירת היחיד שלו, לא יידחה החלק היחסי של המס השווה לסכום המס כפול בסכום שבו עולה שווי המכירה על שווי הרכישה כאמור מחולק בסכום השבח.

(ג) לענין סעיף קטן (ב) (4) יראו אדם כאילו רכש דירה אחרת תוך שנה לפני או אחרי מכירת דירת היחיד שלו אם עשה, תוך אותה תקופה, אתה מאלה:

הזקת דירת מגורים נוספת

749. לענין סעיף 749 יראו כדירת מגורים נוספת גם דירה המשמשת למגורים או מיועדת למגורים לפי טיבה שהיא בבעלותו של איגוד שלמוכר יש 50% לפחות מהזכויות בו, אם חלקו של האיגוד האמור בבעלות הדירה הוא 50% לפחות והיא איננה מושכרת בשכירות מוגנת; לענין זה, "זכויות" – הזכות לקבלת נכסי האיגוד בעת פירוקו, הזכות לקבל רווחים והזכות למנות מנהלים.

סיוג לדירת שנתקבלה במתנה

749. (א) על אף האמור בהוראות הקודמות של פרק זה, לא יינתן פטור במכירת דירת מגורים שהמוכר קיבל אותה במתנה עד שיחלפו חמש שנים מיום שנעשה בעלה, ואם הדירה שימשה דרך קבע למגוריו – עד שיחלפו שנתיים מיום שהחל לגור בה דרך קבע בהיותו בעלה; ואולם אם המוכר קיבל את הדירה במתנה לפני שמלאו לו 21 שנים, יתחיל מנין חמש השנים או השנתיים – מיום שמלאו לו 21 שנים.

(ב) לענין סעיף זה –

- (1) יראו קבלת 50% לפחות ממחיר הדירה, כקבלתה במתנה;
- (2) אם הבעלות בדירה הנמכרת משותפת לאיש ואשתו, יביאו בחשבון לענין התקופות האמורות בסעיף קטן (א) את גילו של המבוגר שבהם.

כשהמחיר מושפע מהאפשרות לתוספת בניה

749. במכירת דירת מגורים שלדעת המנהל התמורה המשתלמת בעדה הושפעה מאפשרויות קיימות או צפויות לבנות שטח יותר גדול משטח הרצפות הכולל של הדירה, יינתן פטור לסכום שעד כפל הסכום שיש לצפות לו ממכירתה של הדירה ממוכר מרצון לקונה מרצון ללא אפשרויות הבניה כאמור, ואת יתרת סכום התמורה יראו כדמי מכר של זכות אחרת במקרקעין אשר שווי רכישה הוא חלק יחסי משווי הרכישה של הזכות כולה, כיחס חלק שווי המכירה המתייחס לזכות זו למלוא שווי המכירה.

כללים למגורי קבע

749. שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע כללים בדבר מהותם של מגורי קבע לענין פרק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

(ו) בסעיף זה, "המס" – למעט תוספת המס שיחיד חייב בו לפי סעיף 9.

הגישה החדשה המוצעת מבוססת על העקרון שדירת המגורים של המשפחה, המשמשת למגורי הקבע שלה, היא נכס פרטי לשימוש האישי של בעליה ולא נכס השקעה, ומשום כך אין להטיל מס במכירתה. אולם כדי להימנע מהקשיים שהיו עד כה בגלל הצורך להוכיח מגורים בדירה כתנאי לפטור, מוצע כי אם יש למשפחה, החיה כמשפחה אחת, רק דירת מגורים אחת לא יהיה עוד צורך להוכיח כי אכן גרו בדירה בסמוך למכירתה. בכך מתגברים על כל אותם מקרים שבעלי הדירה עזבוה זמנית בשל מעבר לעיר אחרת, נסיעה זמנית לחוץ לארץ וכדומה. עם זאת מוצעות הוראות במטרה למנוע מתן פטור בשל מכירת דירות שנרכשו לצרכי השקעה או

המכירה שלה הסכום שיש לצפות לו ממכירתה מאת מוכר מרצון לקונה מרצון ללא אפשרויות הבניה כאמור, ואת יתרת השווי יראו כמכירה של זכות אחרת במקרקעין ושווי הרכישה של זכות זו יהיה חלק יחסי משווי הרכישה של הזכות כולה, למעט מסי השבחה ששולמו בשל אותה זכות, כיחס חלק שווי המכירה המתייחס לזכות זו בתוספת מסי ההשבחה ששולמו בשלה.

(2) הוראת פסקה (1) לא תחול כאשר לדעת המנהל ההשפעה של שווי המכירה היא תוצאה מאפשרויות בניה קיימות כאשר שטח הרצפות הכולל של הדירה הוא 80% או יותר מהשטח שמוטר לבנות.

10. במקום כותרת הפרק הששי לחוק העיקרי יבוא:

"פרק ששי: פטורים אחרים ודחיית מועדי תשלום"

- תיקון סעיף 51 11. בסעיף 51 לחוק העיקרי, במקום הרישה יבוא "בהסכם למכור זכות במקרקעין ישולם המס במועד שנקבע לפי סעיף 91 או בהתקיים אחת מאלה, לפי המאוחר:".
- תיקון סעיף 52 12. בסעיף 52 לחוק העיקרי, במקום הרישה יבוא "בהסכם לעשות פעולה באיגוד מקרקעין ישולם המס במועד שנקבע לפי סעיף 91 או בהתקיים אחת מאלה, לפי המאוחר:".
- תיקון סעיף 76 13. בסעיף 76 לחוק העיקרי, במקום "המעניק פטור ממס" יבוא "הרוחה את מועד תשלום המס".
- תיקון סעיף 90 14. בסעיף 90 לחוק העיקרי, במקום "שלושים יום" יבוא "45 ימים".
- תיקון סעיף 92 15. בסעיף 92 לחוק העיקרי, אחרי "המס" יבוא "וכן על גביית ריבית וקנסות לפי פרק זה".

דברי הסבר

עמ' 141), פירש את הסעיפים הללו אחרת, וקבע כי יום המכירה הוא היום שבו מתקיים אחד התנאים שבסעיפים.

פירוש זה של הנוסח הקיים משנה את שיטת הקביעה של יום המכירה ויום הרכישה; ומפירושו זה עלול לצאת שהמוכר ישלם מס שבה בשל שבה שלא היה לו, ויזכה בתקופת החזקה ארוכה יותר מהתקופה הממשית, ואילו הקונה ייהנה משווי גבוה יותר ותקופת החזקה תהא קצרה יותר.

משום כך מוצע לתקן את הסעיפים כך שאי-קיום התנאים ידחה את מועד תשלום המס (ולא את יום המכירה) עד שיתקיים אחד התנאים.

סעיף 14 90 סעיף לחוק העיקרי קובע כי על החל"ט תהא של ועדת ערר על שוימת מס שבה, ניתן לערער בבניה משפטית לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אורחיים, תוך שלושים יום מיום מתן ההחלטה, או אם ניתנה בהעדר המערער – מיום שנמסרה לו.

מוצע להאריך את המועד להגשת הערעור ל-45 ימים ובכך להתאים את התקופה להגשת הערעור לזו שנקבעה לאחרונה לגבי ערעורי מס הכנסה.

סעיף 15 92 לחוק העיקרי קובע שצל גביית מס שבת תחול פקודת המסים (גביה). בסעיף 94 הקיים, שמוצע להלן להחליפו, נקבע שהפקודה האמורה תחול גם על ריבית פיגורים וקנס גרעון. מוצע להעתיק את ההוראה האמורה שבסעיף 94 לסעיף 92.

שמותזקות כוכס השקעה; כמו כן מוצעות הוראות שמת"רתן מניעת עסקאות עם אנשי קש או קרובי משפחה הבאות לגרום לכך שבעת מכירת דירת מגורים פלונית, תהיה להלכה למוכר דירה אחת בלבד והוא יזכה בפטור שאינו מגיע לו.

סעיפים סעיפים 51 ו-52 קובעים שהסכם למכור 10 עד 13 זכות במקרקעין או לעשות פעולה באיגוד יהיה פטור ממס כל עוד לא נתקיים אחד מהתנאים הקבועים בסעיפים כלהלן:

- (1) החזקת המקרקעין היא בדי הקונה או נתונה לפקודתו;
- (2) הקונה שילם או זיכה על השבון המחיר את המתחייב למכור, בדרך של פקדון או בכל דרך אחרת, בסכום העולם על 50% מן המחיר, או העמיד לפקודתו את הסכום האמור;
- (3) המתחייב נתן יפוי כוח בלתי חוזר לקונה או לאדם אחר לרשום זכות במקרקעין על שם הקונה או לפקודתו ויפוי הכוח תקף לתקופה העולה על ששה חדשים.

שלטונות מס שבה פירשו את הסעיפים האמורים כמ-עניקים דחיה של תשלום המס עד למועד שבו יתקיים אחד התנאים. העולה מפירושו זה הוא שיום המכירה הוא היום שבו נעשתה המכירה לפי התגדרה, כלומר יום ההסכם; ולפי יום זה יש לחשב את שווי המכירה ואת תקופת החזקה.

אולם בית המשפט העליון, בפסק הדין בע"א 442/71 (השקעות מראש בע"מ נ. מנהל מס שבה (פד"י כרך ה/

16. במקום סעיף 94 לחוק העיקרי יבוא:

94. (א) לא שולם המס, כולו או מקצתו, תוך שלושים יום מהמועד שנקבע להגשת הצהרה לפי סעיף 73 או - אם חלים על המכירה סעיפים 51 או 52 - מהמועד שנקבע להגשת הצהרה לפי סעיף 76, תוטל על הסכומים שלא שולמו, מהמועד האמור ועד יום התשלום, ריבית של 3% לכל שבועיים של פיגור או חלק מהם.

(ב) המנהל רשאי, אם ראה סיבה מספקת לכך, לפטור אדם מתשלום הריבית, כולה או מקצתה.

(ג) שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לשנות את שיעור הריבית שבסעיף קטן (א).

ריבית בשל פיגור בתשלום

החלפת סעיף 94

17. אחרי סעיף 94 לחוק העיקרי יבוא:

94א. לא הגיש אדם הצהרה או הודעה במועד שנקבע בסעיפים 73 או 76, יוטל עליו בעד כל שבועיים של פיגור קנס של 1% מסכום המס שהוא חייב בו, ואם איננו חייב במס רשאי המנהל להטיל עליו בעד כל שבועיים של פיגור קנס של 250 לירות.

94ב. לא שולם המס כולו או מקצתו, במועד, יווסף על הסכום שלא שולם במועד קנס של 1% ממנו לכל שבוע של פיגור.

קנס על אי הגשת הצהרה או הודעה

קנס על פיגור בתשלום

הוספת סעיפים 94א ו-94ב

18. אחרי סעיף 103 לחוק העיקרי יבוא:

103א. סכומים שיש להחזירם לפי סעיפים 102 או 103, יוחזרו בתוספת ריבית בשיעור שיחול לפי סעיף 94 ביום החזרה, לתקופה שמיום תשלום הסכום ועד החזרתו.

ריבית בשל החזר מס

הוספת סעיף 103א

ד ב ר י ה ס כ ר

שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לעדכן את שיעור הריבית, בהתאם לשינוי בשיעור הריבית המסחרית במשק.

כתוצאה מתיקון זה בצירוף לתיקון סעיף 9(ה) יחוייב בריבית גם פיגור בתשלום תוספת המס שהחליפה את אגרת העברת המקרקעין. ריבית אינה חלה על פיגור זה כיום.

במקביל לכך מוצע לחייב גם את המדינה בתשלום ריבית, בשיעור זהה, בשל מס שגובה ביתר.

סעיפים 94 לחוק העיקרי מחייב בתשלום 16 ו-18 "תוספת" בשל אי תשלום המס במועד, וזו לשונו:

94. (א) לא שולם המס כולו או מקצתו תוך תשעים יום מהמועד שנקבע לתשלומו לפי סעיף 91 או במועד שנדחתה על ידי המנהל, תיווסף לסכום שלא שולם תוספת של 2% לכל חודש של איחור, אך לא תעלה התוספת בסך הכל על 20% מהסכום שלא שולם; ולענין גביית התוספת ולענין גביית קנס על גרעון לפי סעיף 95 - דינם כדין המס.

(ב) המנהל רשאי, אם ראה סיבה מספקת לכך, לפטור אדם מתשלום התוספת כולה או מקצתה.

התוספת, שהיתה אמורה להיות תמריץ לחייבי המס לשלמו במועד, מהווה למעשה כיום תמריץ שלילי לכך. מוצע איפוא להחליף את התוספת האמורה בריבית בשיעור החל לגבי פיגור במסים אחרים ולתסמיך את

סעיף 17 בחוק העיקרי אין כיום קנסות בשל אי הגשת הצהרה או הודעה במועד, או בשל פיגור בתשלום המס. מוצע לקבוע, בשל הפיגורים האמורים, אותם קנסות הקבוצים בשל פיגורים כאלה לענין מס הכנסה.

19. (א) איגוד מקרקעין שכל בעלי הזכויות בו הם יחידים והוא בעל דירה המשמשת למגורים או מיועדת למגורים לפי טיבה, שהגיש, תוך שנה מיום פרסום חוק זה, הצהרה על פי סעיף 73 לחוק העיקרי המעידה על העברת כל זכויותיו במקרקעין לכל בעלי הזכויות בו שהם יחידים, בהתאם לזכויותיהם ביום ההעברה – יהיו האיגוד ובעלי הזכויות בו פטורים ממש שבח, מתוספת מס וממס ערך מוסף בשל העברת הזכויות באותה דירה.

(ב) במכירת דירת מגורים שנתקבלה עקב רישומה לפי סעיף זה יחולו הוראות אלה:

(1) יום הרכישה ושווי הרכישה של הזכות הנמכרת יהיו היום והשווי שהיו נקבעים אילו היה בעל הזכות בדירת המגורים חייב במס על פעולה באיגוד בקשר עם הזכות באיגוד שתמורתה נתקבלה הדירה, ובלבד שאם בעל הזכות באיגוד היה בעל הזכות בדירה האמורה לפני מכירתה לאיגוד, והמכירה היתה פטורה ממס, יהיו יום הרכישה ושווי הרכישה היום והשווי שבהם רכש אותה בעל הזכות;

(2) לענין התנאי שבסעיפים 349 ב(1) ו-749 (1) לחוק העיקרי, יראו מכירת דירה בידי האיגוד שממנו נתקבלה הדירה שבשלה נתבקש הפטור, כמכירתה בידי מבקש הפטור;

(3) לענין התנאי של מגורי קבע או מגורי קבע בתקופה מסויימת, כאמור בפרק חמישי 1 לחוק העיקרי, תובא בחשבון גם תקופת מגוריו של המוכר בזמן שהדירה הנמכרת היתה בבעלות האיגוד שממנו קיבל אותה.

(ג) היו באיגוד בעלי זכויות שלא היו רשאים להשתתף באסיפות הכלליות ולא היו זכאים להשתתף בחלוקת רווחיו או בעודפי נכסיו בעת פירוקו, וכרישום ההעברה לא נרשמו זכויותיו במקרקעין על שמותיהם, אין בכך כדי לשלול את הזכות לפטור לפי סעיף קטן (א).

(ד) זכויות שהועברו כאמור בסעיף קטן (א) לא ייחשבו כהכנסה מחלוקת דיבידנד ובעלי הזכויות באיגוד לא יהיו חייבים במס הכנסה עליה, אם מאז היווסדו של האיגוד לא היו לו כל נכסים פרט לדירות המשמשות למגורים או מיועדות למגורים לפי טיבן והוא לא מכר מקרקעין במכירה החייבת במס הכנסה על פי הוראות סעיף 2(1) לפקודת מס הכנסה.

20. במכירת דירת מגורים שביום פרסום חוק זה היתה בבעלות משותפת של קרובים והיתה בבעלותם המשותפת מלכתחילה, אך שימשה למגורי הקבע של המוכר והיא ניתנה לו במתנה מאת אותם קרובים, לא יחולו הוראות סעיף 149 לחוק העיקרי.

דברי הסבר

בסעיף 149 החדש מוצעות הוראות מיוחדות לענין 20 לגבי מתנות לקרובי משפחה, שתכליתן מניעת מכירות פיקטיביות לקרובי משפחה הבאות לזכות בפטורים על יותר מדירה אחת בתקופה של חמש שנים. מוצע שלא להתיל את התוראות האמורות לגבי העברת זכויות לקרוב שהדירה משמשת למגוריה, כאשר מתקיימים התנאים האמורים בסעיף זה.

סעיף 19 מכין שהפטורים שמוצע להעניק בשל מכירת דירת מגורים לא יחולו כאשר בעל הדירה הוא תאגיד, מוצע לאפשר לאיגודי מקרקעין שבעלי הזכויות בהם הם יחידים, להעביר תוך שנה את הבעלות בדירות המגורים על שם בעלי הזכויות, ללא תשלום מסים; העברה זו לא תקצר את תקופת האחזקה ולא תקצר בע מתיר רכישה חדש, שכן מוצע לקבוע שתהיה המשכיות בין תקופת האחזקה של האיגוד המעביר ושל בעלי הזכויות בו.

הוראת מעבר
בענין פטורים
שניתנו בעבר
לפנים משורת
הדין

21. פטור שניתן לפני פרסומו של חוק זה לפני משורת הדין לדירה שראוה כדירת יחיד יראוהו כפטור לענין סעיף 49ב(1) ו-49ד(1) לחוק העיקרי, ואולם אם ניתן פטור חלקי, רשאי המוכר לשלם את המס שהופטר מתשלומו בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כמשמעותם בסעיף 159א לפקודת מס הכנסה, מהיום שהיה עליו לשלם את המס אילולא הופטר מתשלומו ועד ליום תשלומו, ומשעשה כך לא יראוהו לענין הסעיפים האמורים כמי שמכר דירת מגורים בפטור ממס.

22. (א) חוק זה יחול -

תחילה ופטור
למס נדחה

- (1) על מכירות ופעולות באיגוד שנעשו ביום פרסומו של חוק זה או לאחריו;
- (2) על מכירות ופעולות באיגוד שנעשו לפני פרסומו של חוק זה אך ביום פרסומו טרם נתקיימו לגביהם התנאים שבסעיפים 51 או 52 לחוק העיקרי, ויראו מכירות ופעולות אלה כאילו נעשו ביום פרסומו של חוק זה.

(ב) מי שקיבל דחיית תשלום מס על פי סעיף 49א(4) לחוק העיקרי, לפני החלתו בחוק זה - יהיה פטור מתשלומו.

דברי הסבר

יפוי כוח בלתי חוזר), אינו מהווה מכירה חייבת במס עד שיתמלא אחד התנאים האמורים.

לפי החוק המוצע, הסכם כאמור יהיה מכירה חייבת במס עם עשייתו, אלא שמועד תשלום המס יידחה עד שיתמלא אחד התנאים האמורים.

יוצא שהסכם שנעשה לפני תחילתו של החוק המוצע וטרם נתקיימו בו התנאים האמורים, עדיין אינו הסכם חייב במס, ואילו כשייכנס החוק המוצע לתקפו הוא לא יחול על הסכם כזה שנעשה לפני כניסת החוק לתוקפו, אלא אם יאמר במפורש שהוא יחול.

כדי למנוע שהסכמים כאמור יהיה פטורים לחלוטין ממס רק משום שהם ינופלים בין הכסאות מוצע לקבוע במפורש, בסעיף 22א, שהחוק המוצע יחול עליהם.

(ב) לפי החוק הקיים בעלי דירות יחיד שמכרו את דירתם בסכום גבוה מזה ששילמו בעד רכישת דירה חדשה, נתחייבו במס שתשלומו נדחה עד ליום שבו ימכרו את דירת מגוריהם החדשה בלי לקנות דירה אחרת במקומה. לאור העובדה שמעתה כל מכירת דירת מגורים תהיה פטורה ממס שבה, וכדי להקל גם על מי שנתחייב במס שתשלומו נדחה וגם על שלטונות המס החייבים כמעקב לאורך שנים רבות, מוצע לוותר על גביית אותו מס דחוי.

סעיף 21 פטור בשל מכירת דירת יחיד מותנה, לפי החוק העיקרי, בכך שהמוכר נר בדירה רוב ימות השנה. כפי שהוסבר לענין סוגיית הפטור בשל דירת מגורים, גרם תנאי זה, במקרים רבים, לחיוב במס בעת מכירת דירת הקבע של אדם, משום שבאופן זמני הוא לא נר בדירה בסמוך למכירה. לכן נהגו שלטונות מס שבה להעניק פטורים, לפנים משורת הדין, שהביאו בחשבון את משך תקופת המגורים בדירה ביחס לתקופת הבעלות בה.

לפי המוצע בחוק זה יהיו מקרים שבהם הפטור במכירת דירת המגורים יותנה בכך שמבקש הפטור לא מכר דירת מגורים אחרת בפטור ממס, בתקופה של חמש השנים שקדמו למכירה נושא הפטור. לכן מוצע לאפשר למי שקיבל פטור חלקי, לשלם את המס שהופטר מתשלומו, וכך לא יאבד את הפטור המלא במכירת דירת מגורי הקבע אם הוא ימכור אותה לפני שיהלפו חמש שנים מהמכירה שקיבל עליה פטור חלקי.

סעיף 22 (א) לפי החוק הקיים, כפי שפירש אותו בית המשפט העליון, הסכם למכירה שטרם נתקיימו בו התנאים של סעיפים 51 או 52 לחוק העיקרי (קבלת 50% לפחות מהתמורה, או קבלת חוקה או מתן

חוק שירות בטחון (תיקון מס' 14), תש"ם-1980

1. בסעיף 3 לחוק שירות בטחון, תשי"ט-1959 [נוסח משולב] 1 (להלן - החוק העיקרי) -

(1) במקום סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא:

"(א) פוקד רשאי, בצו, לקרוא לכל מיועד לשירות בטחון או יוצא צבא להתייצב לרישום במקום ובזמן שקבע הפוקד או מי שהוא הסמיך לכך.

(ב) מי שנקרא להתייצב כאמור חייב להתייצב במקום ובזמן שנקבעו כאמור ולמסור לפוקד או לאדם שמינה הפוקד לכך את הפרטים הנוגעים אליו שנקבעו בתקנות."

(2) בסעיף קטן (ג), במקום "יוצא צבא" יבוא "מי";

(3) סעיף קטן (ד) - בטל;

(4) האמור בסעיף קטן (ה) יסומן (ד), ובו, במקום "יוצא צבא וכן אדם בגיל 17 שנה" יבוא "מיועד לשירות בטחון ויוצא צבא".

2. בסעיף 3א לחוק העיקרי -

(1) בסעיף קטן (א), במקום "רשאי פוקד, בצו, אגב ביצוע הרישום לקרוא לו להתייצב לבדיקה מוקדמת" יבוא "ורשאי פוקד, בצו, לקרוא לו להתייצב לבדיקה מוקדמת אגב ביצוע הרישום";

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "שנקבעו בצו" יבוא "שקבע הפוקד או מי שהוא הסמיך לכך".

דברי הסבר

בכל פעם אישור של פוקד לקביעת המקום והמועד להתייצבות מקשה ומסרב לאת העבודה, ועל כן מוצע לקבוע בסעיף זה ובסעיפים 2, 3, 4, 7 ו-8, כי קביעת המקום והמועד תוכל להיעשות גם בידי מי שהפוקד הסמיך לכך.

סעיף 2 לפי נוסח סעיף 3א כיום, רשאי פוקד, אגב ביצוע רישום, לקרוא למלש"ב לבדיקה מוקדמת. מוצע לתקן את הסעיף כדי להצמיד את הדברים על כוונתם המקורית, כך שהפוקד יוסמך מראש לזמן מועמד לשירות בטחון לרישום ולבדיקה מוקדמת גם יחד.

סעיפים (1) הנדרת "מיועד לשירות בטחון" (להלן - 1, 3, 4 מלש"ב) הוספה לחוק העיקרי בשנת תשל"א. 7 ו-8 מוצע לתקן את סעיף 3 (א) על ידי הוספת המלים "מיועד לשירות בטחון". בכך יבוטל הצורך בהוראה נפרדת בסעיף 3 (ד) בדבר חיובם של בני 17 להתייצב לרישום.

(2) במספר סעיפים בחוק ניתנה לפוקד סמכות לצוות על התייצבות מלש"ב או יוצא צבא, תדרש כי המקום והמועד להתייצבות ייקבעו בצו. בפועל, אין המקום והמועד נקבעים בידי הפוקד עצמו אלא כיד בע"לי התפקידים המתאימים בלשכת הגיוס. הצורך לקבל

1 ס"ח תשי"ט, עמ' 286; תש"ל"ה, עמ' 176.
2 ס"ח תשכ"ד, עמ' 7.

3. בסעיף 4 (ב) לחוק העיקרי, במקום "שנקבעו בצו" יבוא "שקבע הפוקד או מי שהוא תיקון סעיף 4 הסמיך לכך".
4. בסעיף 5 (א) לחוק העיקרי, במקום "שנקבעו בצו" יבוא "שקבע הפוקד או מי שהוא תיקון סעיף 5 הסמיך לכך".
5. במקום סעיף 6 לחוק העיקרי יבוא:
 6. "בדיקה נוספת מצאה ועדה רפואית כי יוצא צבא הוא כשר לשירות, בלתי כשר לשירות או בלתי כשר ארעית לשירות, תימסר הודעה בכתב על החלטת הוועדה ליוצא הצבא ולפוקד, הם רשאים, בתנאים שנקבעו בתקנות, לבקש כי הוועדה הרפואית או הוועדה הרפואית העליונה, הכל לפי הענין, תבדוק את יוצא הצבא בבדיקה נוספת, ותקבע את כשרו לשירות."
6. בסעיף 7 לחוק העיקרי, אחרי "מיועד לשירות בטחון שנפגע" יבוא "או יוצא צבא שאינו משרת שירות בטחון שנפגע". תיקון סעיף 7
7. בסעיף 7 לחוק העיקרי, במקום "שנקבעו בצו" יבוא "שקבע הפוקד או מי שהוא תיקון סעיף 7 הסמיך לכך".
8. בסעיף 9 לחוק העיקרי, בסיפה, במקום "שנקבעו בצו" יבוא "שקבע הפוקד או מי שהוא הסמיך לכך". תיקון סעיף 9
9. בסעיף 14 לחוק העיקרי, במקום "ונענש" יבוא "הורשע". תיקון סעיף 14
10. בסעיף 14 לחוק העיקרי, במקום "נענש" יבוא "הורשע". תיקון סעיף 14

ד ב ר י ה ס ב ר

"תחולת חוקי שיקום
 7. מיועד לשירות בטחון שנפגע עקב בדיקה או פעור לות חיסון לפי פרק זה, יחולו עליו ועל בני משפחתו חוקי השיקום, כאילו היה בשעת הפגיעה בשירות בטחון והפגיעה אירעה בתקופת שירותו ועקב שירותו, ואם לא שירת שירות בטחון אחרי הפגיעה, רואים אותו, לענין חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 [נוסח משוד לב], כאילו שוחרר מהשירות המועד שבו נמצא, לפי חוק זה, בלתי כשר לשירות או הופטר ממנו; לענין סעיף זה, "פגיעה" - מחלה, החמרת מחלה או חבלה.
 מוצע שהוראת הסעיף תחול גם על יוצא צבא שפוטר משירות ונקרא לבדיקה חוזרת ונפגע עקב בדיקה או חיסון כאמור בסעיף.

סעיפים על פי הנוסח הקיים של סעיפים 14 ו-14א 9 ו-10 לחוק העיקרי, תקופת היעדרות משירות שלא כדין או על סמך טענות כוזבות אינה נחשבת כתקור פת שירות אם נענש על כך יוצא הצבא כדין. בעבר אירע עו מספר מקרים שבהם הורשע יוצא צבא, אולם הוא

סעיף 5 (1) החובה המוטלת על יושב ראש ועדה רפואית, להודיע את החלטת הוועדה בכתב ליוצא הצבא ולפוקד, מכבידה על הרופא הבכיר המכהן כיושב ראש הוועדה. מוצע כי חובת ההודעה בכתב תישאר אמנם בעינה, אולם לא תוטל על היושב ראש דווקא.

(2) לפי נוסחו של סעיף 6 לחוק העיקרי צריכה בבדיקה נוספת להיערך בידי ועדה רפואית עליונה. במד קרים רבים בבדיקה הנוספת אינה נובעת מערר על החלטת ועדה רפואית אלא מצרכים אחרים, כגון בדיקה טענה של יוצא צבא כי נשתנה כשרו הרפואי, או בדיקה מחדש של כושר רפואי כשאדם נקרא לשירות לאחר שעברו מספר שנים מאז הבדיקה הרפואית הקודמת, ויש צורך לבדוק אם כשרו הרפואי לא השתנה. למקרים כאלה מוצע כי בבדיקה הנוספת תיערך בידי ועדה רפואית רגילה, ורק במקרה של ערר תיערך בבדיקה הנוספת בידי ועדה רפואית עליונה.

סעיף 7 לחוק העיקרי ענינו תחולת חוקי שיקום, והוא קובע לאמור:

- (1) במקום "עד יום א' בתשרי תש"ם (22 בספטמבר 1979)" יבוא "עד יום א' בתשרי תשמ"ה (27 בספטמבר 1984)";
 (2) המלים "בגיל 18 או יותר" - יימחקו.

תיקון סעיף 22 12. בסעיף 22 לחוק העיקרי, במקום "סעיף קטן זה" יבוא "סעיף זה".

תיקון התוספת 13. בתוספת לחוק העיקרי, האמור בסעיף 44 יסומן 4 ובמקום סעיפים 2 עד 4 יבוא:

2. (א) כתאריך לידתו של אדם לצורך חוק זה ייחשב התאריך הרשום במרשם האוכלוסין, אם קיים רישום כזה.

(ב) ראה פוקד כי הרישום במרשם האוכלוסין אינו ברור דיו או כי אינו מדוייק, או כי אין במרשם האוכלוסין כל רישום בדבר תאריך לידתו של אדם פלוגי, ויש לפוקד יסוד סביר להניח כי אותו אדם נקרא או עשוי להיקרא לרישום לפי סעיף 3 לחוק, רשאי הוא לצוות עליו, בצו אישי, למסור לפוקד ראיות בדבר גילו.

דברי הפבר

סמכויות הפוקד לקביעת גילו
 3. נצטווה אדם למסור ראיות בדבר גילו מכוח חוק זה, או שמסר ראיות בדבר גילו בהליכי רישום לפי סעיף 3 לחוק, יחולו הוראות אלה:

(1) לא הוכיח להנחת דעתו של פוקד את החודש שבו נולד, יורה הפוקד בכתב לנהוג בו כאילו נולד בחודש דש הראשון של השנה שבה נולד;

(2) לא הוכיח להנחת דעתו של פוקד את היום בחודש דש שבו נולד, רשאי הפוקד להורות בכתב לנהוג בו כאילו לו נולד ביום הראשון של החודש כאמור;

(א2) נקבע לאדם מתח גילים, רואים אותו לענין חובת שירות בטחון לפי חוק זה כמי שנולד כאמצע התקופה של מתח הגילים;

(3) רשאי הפוקד, בכל מקרה, לצוות על אותו אדם, בצו אישי, להתייצב לפני ועדה רפואית שהוקמה לפי סעיף 40 לחוק לשם בדיקת גילו מבהינת התפתחותו הנפשית, השכלית ונפשית (להלן - בהינה רפואית) בזמן ובמקום שיקבעי הוא או הועדה הרפואית, ואותו אדם חייב להתייצב לפני הועדה הרפואית, בזמן ובמקום האמורים, להיחקר על ידיה ולהיבדק כל בדיקה רפואית או אחרת שהועדה המצא לנכון לשם קביעת גילו;

"שנה" ו"חודש", לענין סעיף זה, הם השנה והחודש לפי הלוח ששימש להוכחת שנת לידתו של הנדון, בין שהוא הלוח העברי ובין שהוא לוח אחר.

הכרעת בית המשפט אחרי בדיקה רפואית
 4. מצאה הועדה הרפואית, כי גילו של הנבדק על ידיה, על פי תוספת זו, כפי שמסר עליו בהליכי הרישום או כפי שנרשם בתעודותיו האישיות, אינו מתיישב עם תוצאות

לא נשא את העונש שהוטל עליו, ועלתה השאלה אם תקר פת היעדרותו כאמור נחשבת כשירות. התיקון המוצע בא להבהיר את הדין בענין זה.

סעיף 11 סעיף 16 לחוק העיקרי עוגנו חובת הכשרה חקלאית, ובו קובע סעיף קטן (ד) לאמור:

"(ד) עד יום א' בתשרי תשי"ם (22 בספטמבר 1979) רשאי שר הבטחון להורות לגבי יוצא צבא בגיל 18 או יותר, כי תקופת שירותו הסדיר המיועדת להכשרה חקלאית תידחה או תוקדש, על אף האמור בסעיף קטן (א), כולה או מקצתה, לשירות סדיר שאינו בגדר הכשרה חקלאית."

מוצע להאריך את תקפה של הוראה זו.

מוצע למחוק את המלים "בגיל 18 או יותר", שכן לפי הגדרת יוצא צבא בסעיף 1 לחוק העיקרי כל יוצא צבא הוא בן 18 או יותר.

סעיף 12 התיקון המוצע הינו תיקון טכני. בוטח המד שולב של החוק הושארה בטעות המלה "קטן" מהנוסח הקודם של סעיף 22. כיום הסעיף אינו מחולק עוד לטעיפים קטנים, ולכן יש למחוק מלה זו.

סעיף 13 התוספת לחוק העיקרי קובעת הוראות מיד-חדות בדבר קביעת גיל. סעיפים 2 עד 4 לתוספת מורים לאמור:

"צו למסור ראיות בדבר גיל

2. היה לפוקד יסוד סביר להניח, כי אדם פלוגי נקרא או עשוי להיקרא לרישום מכוח סעיף 3 לחוק, רשאי הוא לצוות עליו בצו אישי, למסור לפוקד ראיות בדבר גילו של אותו אדם.

3. (א) פוקד רשאי לקבוע לפי חוק זה את גילו של אדם על פי ראיות שהובאו לפניו כאמור בסעיף 2 (ב) לתוספת זו; אולם אם מצא כי תאריך הלידה של אדם שונה מהתאריך הרשום במרשם האוכלוסין, יבקש מתן הצהרה על גילו בהתאם לחוק קביעת גיל, תשכ"ד-1963.²

(ב) אדם שברישומי מרשם האוכלוסין לגביו לא נרשם החודש שבו נולד, או שנצטווה מכוח חוק זה למסור ראיות בדבר גילו, ולא הוכיח להנחת דעתו של פוקד את החודש שבו נולד, יורה הפוקד בכתב לנהוג כאילו נולד בחודש הראשון של השנה שבה נולד.

(ג) אדם שברישומי מרשם האוכלוסין לגביו לא נרשם היום בחודש שבו נולד, או שנצטווה מכוח חוק זה למסור ראיות בדבר גילו, ולא הוכיח להנחת דעתו של פוקד את היום שבו נולד, יורה הפוקד בכתב לנהוג בו כאילו נולד ביום הראשון של החודש שבו נולד.

(ד) נקבע לאדם מתח גילים לפי חוק קביעת גיל, תשכ"ד-1963, רשאי הפוקד להורות בכתב לנהוג בו כאילו נולד באמצע התקופה של מתח הגילים.

(ה) רשאי פוקד, בכל מקרה שיש לו יסוד סביר להניח כי אדם נקרא או עשוי להיקרא לרישום, לפי סעיף 3 לחוק, לצוות עליו, בצו אישי, להתייצב לפני ועדה רפואית שהוקמה לפי סעיף 40 לחוק, לשם בדיקת גילו מבחינת התפתחותו הגופנית, השכלית והנפשית, בזמן ובמקום שיקבעו הוא או הועדה הרפואית, ואותו אדם חייב להתייצב לפני הועדה הרפואית בזמן ובמקום האמורים, להיתקף בידיה ולהיבדק כל בדיקה רפואית או אחרת שהועדה תמצא לנחוצה לשם קביעת גילו.

(ו) "שנה" ו"חודש", לענין סעיף זה – השנה והחודש לפי הלוח ששימש להוכחת שנת לידתו של האדם.

דברי הפבר

(א) שיטת החישוב שבחוקות אלה אינה תואמת את השיטה הקיימת כיום לפי התוספת: שכן בעוד שלפי התוספת נחשב אדם כזה כאילו נולד בחודש הראשון של שנת לידתו, הרי לפי חוק הכשרות הוא נחשב כאילו נולד באחד בניסן של אותה שנה;

(ב) יש מקרים שבהם ידועה שנת הלידה רק לפי הלוח הגריגוריאני ולא לפי הלוח העברי.

לכן מוצע לעבור להסדר שלפיו ייחשב התאריך הרשום במרשם האוכלוסין כתאריך הלידה לענין חוק שירות בטחון. קביעה זו הולמת גם את סעיף 3 לחוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965. עם זאת תישאר בעינה סמכותו של הפוקד לדרוש ראיות לגבי גיל במקרים שבהם לדעתו הרישום במרשם האוכלוסין אינו ברור או אינו מדויק דיו או שחסר רישום לגבי הגיל.

מוצע להשמיט את סעיף 4 לתוספת לאור האמור בסעיף 3 (א) המוצע, מכיון שהפוקד יהיה בודאי צד מעוגן לצורך חוק קביעת גיל בנסיבות כאלה, ותוקנה לו הסמכות הנתונה לו כיום בסעיף 4 לתוספת.

הבדיקה, רשאי פוקד לבקש מבית משפט השלום מתן הצהרה על גילו של הנבדק.

במקרים רבים תאריך הלידה של מלש"ב אינו ידוע לפי ההסדר הקיים כיום, יש צורך לצוות על כל מלש"ב כזה להמציא ראיות בדבר גילו, בטרם ניתן יהיה לקראו לבדיקות רפואיות. לדוגמה: אדם שלפי תעודותיו נולד ב-1963 וניע לגיל 17 ב-1980, הרי לפני 1981, וכל עוד לא נצטווה להביא ראיות על גילו, אין אפשרות לקרוא לו להתייצב לרישום, שכן טרם ברור אם הוא מלש"ב כהגדרתו בחוק. זימננו של כל המלש"בים הללו למתן ראיות על תאריך לידתם היה גורם לסרבול ניכר בעבור דת מערכת הניוס, מה גם שהנסיון מורה כי הללו אינם יודעים, בדרך כלל, את תאריך לידתם.

כדי להימנע מהצורך לצוות על כל מלש"ב כזה להביא ראיות בדבר גילו, מעדיפים שלטונות הניוס להסתמך על החוקות שבסעיף 12 לחוק הכשרות המשפטית והאי פטרופסות, תשכ"ב-1962, אולם השימוש בחוקות אלה מעורר בעיות:

חוק לימוד חובה (תיקון מס' 14), תש"ם-1980

- תיקון סעיף 1
1. בסעיף 1 לחוק לימוד חובה, תש"ט-1949: (להלן - החוק העיקרי) -
- (1) בהגדרת "ילד", בסופה יבוא "ולגבי קשה חינוך או בעל מום - מגיל שהילד אובחן כך עד 13 ועד בכלל";
- (2) בהגדרת "חינוך בגן הילדים", בסופה יבוא "ולילדים קשי חינוך או בעלי מום - מגיל שהילד אובחן כך עד גיל 5";
- (3) בהגדרת "חינוך חובה", במקום "באחת עשרה שנות לימוד, מהן שנת לימוד אחת בגן ילדים בגיל 5" יבוא "באחת עשרה או בחמש עשרה שנות לימוד, לפי הענין, מהן שנת לימודים אחת או חמש שנות לימודים בגן ילדים בגיל 5 או מגיל שנה, לפי הענין".
- תיקון סעיף 7
2. בסעיף 7(א) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "לרבות אבחון וטיפול פסיכולוגי, אבחון וטיפול בקשיי דיבור ושמיעה, אבחון וטיפול בקשיים מוטוריים, אבחון וטיפול בקשיי תפיסה לרבות ריפוי בעיסוק תפיסה לרבות ריפוי בעיסוק הדרושים לילדים או לנערים קשי חינוך או לילדים או לנערים בעלי מום, לצורך שיקומם, כפי שייקבע בתקנות באישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת".

דברי הסבר

פסיכולוגי, טיפול בקשיי דיבור ושמיעה, טיפול בקשיים מוטוריים וטיפול בקשיי תפיסה לרבות ריפוי בעיסוק הדרושים לצורך שיקומם.

סעיף 7(א) לחוק לימוד חובה קובע כי "המדינה אחראית למתן חינוך חובה חינוך לפי חוק זה". להוראה זו מוצע להוסיף כי אחריות המדינה הכלול גם את הטיפול הנדרש לצורך שיקומם של ילדים ונערים קשי חינוך או בעלי מום.

חבר הכנסת יצחק יצחקי

סעיף 1 חוק לימוד חובה, תש"ט-1949, חל על חינוך חובה לילדים מגיל 5. כידוע, הטיפול הטוב ביותר לילדים חריגים קשי חינוך ובעלי מום הוא הטיפול המונע, טיפול בגיל הרך ככל האפשר, ורצוי - מרגע אבחון הפגם. לכן מוצע להקדים את גיל לימוד החובה של ילדים קשי חינוך ובעלי מום לגיל שהילדים אובחנו כקשי חינוך או בעלי מום.

סעיף 2 ילדים קשי חינוך ובעלי מום זקוקים בנוסף למערכת החינוכית הרגילה לטיפול מיוחד הכולל טיפול

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 38), תש"ם-1980

תיקון סעיף 231

1. האמור בסעיף 231 לפקודת מס הכנסה: יסומן (א) ואחריו יבוא:

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) זכאית אשה נשואה לגילוי סכום ההכנסה של אישה כפי שגמסר בדו"ח שהגיש או כפי שנקבע."

דברי הסבר

כלומר, התיק הכולל פרטים על הכנסות שני בני הזוג, פתוח אך ורק בפני האיש וחסוי בפני האשה. באופן מעשי, נשים המתדיינות בבתי-דין על מזונותיהן ומזונות ילדיהן, נתקלות בקשיים מרובים בבואן להוכיח את הכנסות בעליהן, מה עוד שתיקי מס הכנסה חסויים בפניהן.

הצעת התיקון לפקודה באה לתת מעמד שווה, ככל הניתן, לגבר ולאשה, בפקודת מס הכנסה, כדוגמת המצב החוקי בחוק שוויון זכויות האשה, חוק יחסי ממון בין בני זוג וכדומה.

חברת הכנסת חייקה גרוסמן

אשה זכאית לדיווח נפרד למס הכנסה לגבי כל הכנסה ללא כל הגבלה, וכן זכאית התה לחישוב נפרד לגבי הכנסות מעבודה בתנאים מסויימים. עם זאת התיק במס הכנסה, גם במקרה של דיווח נפרד או חישוב נפרד, נותר על שם הבעל בלבד, ושומת המס, גם אם היא חישוב ודיווח נפרדים לאשה, מוצאת על שמו של האיש.

תפיסה זו אומרת - הכנסות אשה נשואה הינן הכנסות בעלה. אשה נשואה הרוצה לבדוק או לברר פרטים בתיק מס הכנסה, תידחה בגימוק שהתיק חסוי או סודי.

1 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח תש"ם, עמ' 52.

